

ATSINAUJINANČIŲ ENERGETIKOS IŠTEKLIŲ TEISINIS REGULIAVIMAS

PROBLEMATIKA IR PERSPEKTYVOS

Advokatas dr. Paulius Markovas

2013 m. spalio 10 d., Vilnius

KUR ESAME IR KUR LINK TURĖTUME JUDĖTI? (I)

Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per 2009 - 2010 m. bei planai 2020 m.

	2009 m.	2010 m.	2020 m.
Šildymas ir aušinimas (%)	34,46	33	36
Elektros energija (%)	5,9	7,4	21
Transportas (%)	4,22	3,59	10
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis (%)	19,96	19,72	23

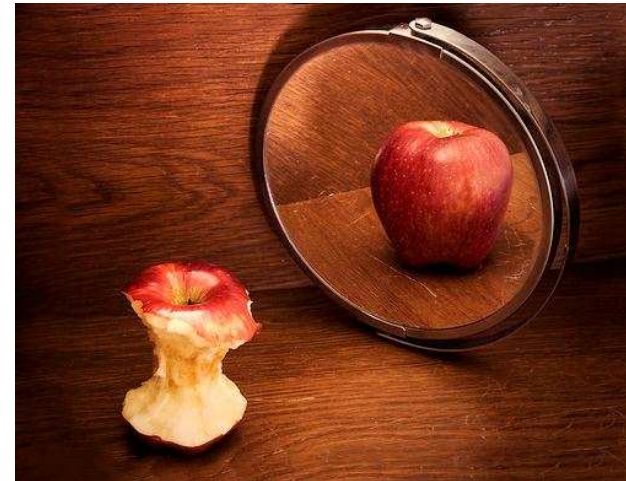
KUR ESAME IR KUR LINK TURĖTUME JUDĖTI? (II)

Šešioliktosios vyriausybės 2012-2016 m. programoje išskirti tikslai:

- Tapti pasaulinės energetikos revoliucijos dalimi – pereiti prie atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo.
- Skatinti darnios energetikos plėtrą.
- Prioritetas – konkurencinga vietos atsinaujinančių išteklių energijos gamyba ir panaudojimas elektros energijai ir šilumai gaminti.
- Biokuro panaudojimo plėtra – nacionalinis Lietuvos energetikos prioritetas.
- Parengti atsinaujinančių išteklių energijos gamybos, panaudojimo, skatinimo ir rėmimo ilgalaikę programą, tobulinti prekybos biokuru modelį, skatinti naujų biokuro tiekėjų atsiradimą, stiprinti biokuro prekybos biržą.
- Skatinti inovacijas, taikomųjų mokslinių tyrimų, modernių technologijų panaudojimą.

DEKLARACIJOS NEATITINKA TIKROVĖS

- Trūksta ilgalaikės valstybės strategijos dėl AEI.
- Nėra priimti AIE įstatymo įgyvendinantieji teisės aktai.
- Nustatyti apribojimai instaliuotai elektros galiai.
- Nestabili teisinė bazė.

TRŪKSTA ILGALAIKĖS STRATEGIJOS DĖL AEI

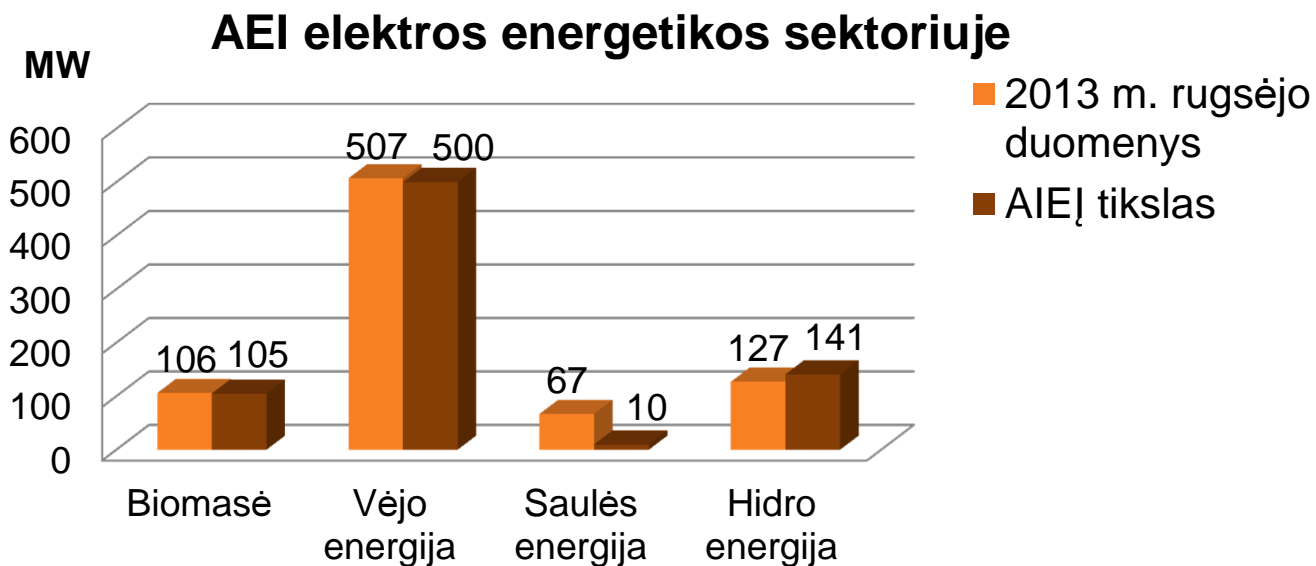
Iki šiol nėra priimti svarbiausi strateginiai dokumentai:

- Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa.
- Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinis veiklos planas.
- Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programos.
- Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas.
- Nacionalinis energijai gaminti tinkamų pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies panaudojimo specialusis planas.
- Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planai (išskyrus Ignalinos rajono, Zarasų rajono ir Visagino savivaldybes).

NĖRA PRIIMTI AIE ĮSTATYMO ĮGYVENDINANTIEJI TEISĖS AKTAI

- Napatvirtintas LR teritorinės jūros, LR išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje ir pajūrio juostos naudojimo vėjo elektrinių statybai ir eksploatacijai leidimų išdavimo tvarkos aprašas.
- Napatvirtinta vėjo elektrinių statybos LR teritorinėje jūroje, LR išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje ir pajūrio juostoje akvatorijos schema (pagal AIEĮ 22 str. 5 d., Vyriausybė tai turėjo padaryti iki 2013-01-01).
- Tik dabar baigiamas rengti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, į kurį įeis ir jūrinė dalis.

NUSTATYTI APRIBOJIMAI INSTALIUOTAI AEI GALIAI

- a) Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas saulės elektrinėms nutrauktas 2013-03-15.
- b) Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas biomasės elektrinėms nutrauktas 2013-08-27.
- c) Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas vėjo elektrinėms sustabdytas 2013-08-27.
- d) Šiuo metu laisvos skatinimo kvotos lieka tik hidro elektrinėms.

NESTABILI TEISINĖ BAZĖ

Per 2013 m. 6 mėn. AEI buvo pakeistas 3 kartus:

- Biomasės kvota sumažinta nuo 355 iki 105 MW.
- Nuo 30 kW iki 10 kW sumažinta AEI gamintojų galia, kuriai taikomi supaprastinti paramos reikalavimai.
- Pakeista skatinamųjų tarifų nustatymo metodika, sumažinant visų AEI tarifų koeficientus.
- Retroaktyviai pakeista skatinamojo tarifo taikymo tvarka, nustatant, kad tarifas taikomas nuo gamybos leidimo išdavimo, o ne nuo plėtros leidimo gavimo.
- Retroaktyviai sutrumpintas fotovoltinių elektrinių gamybos pajėgumų plėtros leidimų galiojimo laikotarpis iki 2013-07-01.
- Retroaktyviai net 20 procentų sumažinta prijungimo prie tinklo nuolaida AEI gamintojams.

POZITYVŪS POKYČIAI

POZITYVŪS POKYČIAI

2013-07-02 pakeisti LR šilumos ūkio, LR atsinaujinančių išteklių energetikos ir LR energijos išteklių rinkos įstatymai:

- Nustatytas perėjimas nuo skatinamojo elektros tarifo biokuro termofikacinių elektrinių projektams prie galimybės remti investicijas, panaudojant nacionalinės atsinaujinančių išteklių plėtros finansavimo programos lėšas, įskaitant ir ES paramos lėšas. Sveikintina iniciatyva ir vienintelis siūlomas finansavimo modelis elektros energetikoje, kuris atsinaujinančių išteklių plėtros kaštų bent jau tiesiogiai neperkels ant vartotojų pečių.
- Biokuro birža įteisinta kaip viena iš privalomų energijos išteklių, naudojamų šilumos ir elektros gamybai įsigyti, būdų, ir nustatyti įpareigojimai šilumos tiekėjams dalį naudojamo biokuro įsigyti biokuro biržoje. Biokuro įsigijimo per biržą dalys: 2014 m. – ne mažiau kaip 10 proc., 2015 m. – ne mažiau kaip 30 proc., 2016 m. ir vėlesniais metais – ne mažiau kaip 50 proc.
- Nustatytas privalomas reguliavimas nepriklausomiems šilumos gamintojams, pasinaudojusiems Europos Sąjungos parama ar kitomis subsidijomis į šilumos gamybos šaltinius.

IŠVADOS

IŠVADOS?

- **Kol valstybė nekuria atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros strategijos, o ieško kaltų dėl tuo metu strategiškai būtino AIEĮ priėmimo, tol teisinis reguliavimas bus padrikas ir perspektyvos neaiškios.**

„Lietuvos Respublikos Seimas, <...> siekdamas išsiaiškinti, ar <...> Nacionalinėje energetikos strategijoje suformuluoti siekiai yra įgyvendinami; reaguodamas į visuomenės informavimo priemonėse paskelbtą informaciją apie korupcijos apraiškas energetikos sektoriuje, nutaria įpareigoti Komisiją išsiaiškinti dėl kokių priežasčių ir kieno iniciatyva buvo parengtas ir Seimui pateiktas valstybei nenaudingas 2011-05-12 LR atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas.“

(Ištrauka iš 2013-06-11 Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo Nr. XII-358)

AČIŪ!

Dr. Paulius Markovas

Vadovaujantis teisininkas,
advokatas

T. +370 5250 0800

E. Paulius.Markovas@rln.lt

RAIDLA LEJINS & NORCOUS